Anul XV — Sibiiu, Vineri 6/18 Februarie 1898 — Nr. 27

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERȚIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumeră și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. sĕ vênd la »Tipografia«, soc. pe acțiun

O tragedie...

(=). De treizeci de ani, o *tragedie* sinistră se desfășură la noi: sistemul actual de guvernament. E mare și frumoasă scena tragediei, — țeara; sûnt mici și odioși actorii, — stăpânitori unguri.

În vremea din urmă momentele dramatice ale tragediei se întețesc înspăimêntător. „Revoluția valahă“ a putut fi un hazliu episod comic. *Revoluția socialiștilor* e un moment dramatic sfâșietor de trist. Un moment, care trebue sĕ miște pe *cei cu inimă și cu simț de adevĕr.*

Și a mișcat. A mișcat *sguduitor* pe unul: *Rohonczy.*

Vorbirile recente ale acestuia sûnt de o forță dramatică simptomatică. Fragmentare, agitate, întunecate ici-colea, dar' fulgerate des de schîntei revoluționare, ținute într'un stil rapsodic, une-ori chiar tragic, rupte ca din sufletul unui martir și zdrobitoare pentru cei pĕcătoși, — desvĕluirile lui *Rohonczy* dau cea mai plastică icoană a tragediei ce se joacă în țeară și sûnt cea mai fidelă expresie a stărilor de profunde ferberi tăinuite, ce încep deja a exploda, amenințând pe tot momentul cu o generală conflagrație.

Primejdia gravă a socialismului, enorma primejdie a chestiei naționalităților și *ticăloșia actualului sistem de guvernament*, — eată esența celor spuse de *Rohonczy.*

Exact informat de mișcările socialiste și-'n conștienția clară a pericolelor incalculabile ce acestea invoalvă, deputatul „liberal“ a dat grozava veste, că **„într'o anumită zi apropiată o revoluție va isbucni în toată Ungaria sudică“.** Desnădĕjduit în fața unor asemenea eventualități înfiorătoare, Rohonczy a cerut guvernului severe mĕsuri preventive, aplicarea forței brachiale contra presei socialiste și a agitatorilor.

Camera nu 'l-a luat în seamă. Colegii din partidul „liberal“ deja de pe atunci se cam îngrijoraseră.... Presa 'l-a atacat cu violență.

Într'o altă ședință, luând cuvêntul ca sĕ se apere contra atacurilor presei, fenomenalul deputat, cuprins ca de un delir al mărturisirei adevĕrului, a înaintat cu un pas. În cuvinte nervoase și sbuciumate a advertisat guvernul la cea mai grozavă primejdie: *„chestiunea naționalităților“.*

Amintind cuvintele memorabile ale lui *Széchenyi*, că *„Ungurii sûnt așa de puțini, încât nu se pot lipsì de nimenea“*, Rohonczy a exclamat:

„Ce va fi când se vor porni naționalitățile în Ardeal și'n văile Carpaților. Acolo e ghilotina națiunei!“

Acum, camera a tăcut ca mormêntul. Unii colegi 'l-au bănuit de nepatriot pe Rohonczy. O foaie 'l-a numit — *nebun!*

Dar' *nu* se înspăimêntă *Rohonczy.* 'L-a cuprins atât de iresistibil dorul de a spune pe șleau adevĕrul, încât nimic nu mai poate sĕ-'l rețină. Nici chiar terorisările cele mai cutezate...

Bomba e aruncată la cameră. O bombă năpraznică; dar' nu atentatorică, ci — *morală!*

Extrem de agitat, ba chiar *anormal,* Rohonczy rostește — „în chestie personală“ — o fulminantă vorbire de peste un cias, o vorbire încărcată de o enormă massă explosivă. Guvernul, partidul „liberal“, sistemul întreg de guvernament — totul e blamat, ireparabil blamat. E o adevĕrată *execuțiune!*

„Eu stau pe basă revoluționară“, — aceste cuvinte ale lui Rohonczy îi explică desĕvîrșit rolul. El, în deosebire de ceilalți colegi, aude cum toată zidirea statului trosnește de putrejune, vede primejdiile grozave ce se prepară a isbucnì, presimte vijeliile - pustiitoare ce amenință a se deslănțuì, măturând toate: pace și liniște, bunăstare și ordine, constituție și stat... Îngrozit de viitorul sinistru, Rohonczy nu se mai poate răbda: erupe. Cu forță elementară erupe, zdrobind totul cu adevĕrurile ce furibund se precipitează de pe buzele lui.

Guvernul e incapabil sĕ resolve gravele chestiuni pe temeiul dreptății. **Incapabil!** *De treizeci de ani încoace nici un om capabil n'a putut ajunge la cârma statului....*

Pentru-că *întregul sistem de guvernament e incapabil de ordine, corupt și miserabil!*

Parlamentarismul unguresc întreg e incapabil, degenerat! Guvernul își face deputați cu banii celor dornici de titluri, partidul catolic cu banii episcopilor, partidele anti-dualiste cu promisiuni înșelătoare! Totul e demoralisat, cu desĕvîrșire demoralisat...

In cursul acesta fulminant, revoluționar al ideilor — bomba explodează fără de veste... Oribila desvĕluire a ticăloșiei guvernului și a sistemului de guvernament e sĕvîrșită....

Rohonczy începe execuția morală cu sine însuși. Zice, că-'și pune totul în joc pentru adevĕr. Onoarea chiar. Vocea conștienței rĕsună fără a mai putè fi înăbușită. Deputatul „liberal“ spune, că *însuși a primit dela guvern 5000 fl. pentru scopuri electorale.* Alți deputați „liberali“ au primit mai mult, unii mai puțin. *Partidul liberal a cheltuit la ultimele alegeri* **trei miloane de florini.** *Toate guvernele „liberale“ 'și-au constituit pe bani majoritatea.* Asta o știe el (Rohonczy), care de *20 de ani e membru al partidului „liberal“.* Bánffy a cheltuit însĕ mai mult, că e mai șiret! Banii cheltuiți nu-'s ai lui Bánffy. Nici ai dornicilor de titluri și ranguri, cari 'i-au dat. Ci ai țĕrei. Acum, când foametea și revoluția bântuie cumplit, *trebue înapoiați țĕrei acesti bani.* El (Rohonczy) premerge cu exemplu.

„Onorat partid „liberal!“ — se adresează cu *sarcasm* Rohonczy colegilor sei de partid: *„Trebue sĕ vĕ plătiți și d-voastră datoria ca mine!* Astăzi *mai mult nu spun!“...*

Ca trăsnit a rĕmas partidul „liberal“ la auzul desvĕlirilor lui Rohonczy. Ministrii s'au retras rușinați și desperați în cabinetul ministerial. Aici Bánffy tăcea chitic, deși Rohonczy îl provocase sĕ stee în față cu el, când spune *adevĕrul...* Și cu groază ascultau ministrii veștile teribile ce li-le aduceau mamelucii din cameră... De trei-ori s'a încercat presidentul sĕ înăbușe vocea lui Rohonczy, dar' zădarnic. Oposiția, uimită de cele-ce auzia, îndemna cu frenesie pe orator sĕ continue...

Foile independente au dat toate alarma. Cele guvernamentale tac, ori îl numesc „bolnav“... „nebun“ pe Rohonczy. Partidul „liberal“ a silit pe „nebun“ sĕ ese din sînul seu... Oposiția se prepară de interpelări la cameră și de urmarea discuției penibile... Rohonczy amenință a mai vorbì...

Situația e anormală.

Nu faptul corupției guvernului o face asta. Doar' acesta s'a spus de atâtea-ori și toată țeara îl știe..... Acum însĕ, s'a dat lucrului forma cea mai concretă. Desvĕlirea s'a întêmplat în chipul cel mai *autorisat...* Asta a produs situația anormală!

Desvĕlirile lui Rohonczy constitue un cas unic în istoria parlamentarismului modern. Dacă ele s'ar fi făcut în alt stat, — stat cu adevĕrat de ordine și de drept — *guvernul ar fi trebuit sĕ cadă în cel mult 24 de ore.* Și cu el ar fi căzut dela cârmă pentru multă vreme chiar partidul desvĕlit. Ba poate și întreg sistemul de guvernament.

La noi? Cel-ce a spus adevĕrul e numit „nebun“, „iresponsabil de sine“... Bánffy și ai lui o afirmă, și acestia sûnt — țeara!

În Ungaria „nebun“ e cel-ce spune adevĕrul, ear' „cuminte“ numai cel ce-'l știe tăinuì...

Guvernul *demoralisat* nu va cădè. Partidul *cumpĕrat cu bani* va continua sĕ „represente“ țeara. Sistemul ticălos de guvernament își va urma orgiile. Cu un cuvênt — *tragedia nu s'a sfîrșit.*

Dar' se va sfîrșì odată! Adevĕrul nu rĕmâne nici-odată pentru totdeauna înfrânt. Și cu cât mai greu și mai târziu învinge, cu atât mai *nimicitoare* e osânda ce acopere pe dușmanii lui!

Într'un prim-articol elogios ce scrie despre Rohonczy sub titlul *„Nebunul“*, „Budapesti Hirlap“ zice: *„desperarea e de două* feluri: **furibundează** (Rohonczy), **ori resignează** (Apponyi)“.

Ungaria de mult se sbuciumă în desperarea majorității covîrșitoare a cetățenilor ei. Până acum desperarea aceasta a resignat.

Dar' dacă tragedia cea de 30 ani va mai dăinuì; dacă actorii nu se vor nimicì ei de sine, — resignația își perde ori-ce reson. Desperarea va — *furibunda!*

Ear' atunci nu singur Rohonczy va zice despre sine, că *„stă pe temeiu revoluționar“*, ci — țeara întreagă!

Sibiiu, 17 Februarie a.

Un deputat sfătos. Deputatul sas, dl *Guido de Baussnern*, a fost provocat de comitetul electoral al cercului seu, Agnita, ca sĕ ese din partidul liberal.

Într'o scrisoare deschisĕ, publicată în ziarele ungurești, dl „representant“ declară, că nu poate împlinì cererea alegĕtorilor sei. În motivarea acestei hotărîri a sa dl deputat sĕ arată foarte sfătos. Dar' credem că-'și va primì rĕspunsul cuvenit dela ai sei.

Dl V. A. Urechiă, — anunță „Drapelul“ — va rĕspunde în curênd la nesăbuitele comentarii ce „P. Hirlap“ 'i-a făcut la desmințirea dată în causa „revoluțiunei valahe“.

„Pesti Hirlap“, faimosul organ guvernamental, care așa de mult a umflat scornitura de prost gust despre „revoluția din Purcăreni“ — s'a îndoiușat.

Scriind despre *adevĕrata revoluție* — cea a țĕranilor maghiari — organul guvernului zice:

„Toate aceste lucruri fac foarte dureroasă impresiune în capitala țĕrei. Ne apasă și ne întristează profund vĕzênd faptul, că pe când noi ne temem de roadele sângeroase ale agitațiunilor naționaliste, pe atunci eată că deodată connaționalii nostri, sânge din sângele nostru, prind arma și atacă prin revoluție fățișă ordinea publică a țĕrei“....

S'au jucat „copiii“ cu focul, și acum îi arde!

Obrăznicia maghiarisărei. E ne mai pomenit ce fac maghiarisatorii nostri. Nu numai că abusează de toate instituțiunile statului, de banii și bunătățile lui, nu numai că abusează de puterea oficioasă ce o au, cum a făcut *Sipos Orbán*, ci în lucrarea lor imorală și revoltătoare merg până la obrăznicie.

Sûntem positiv informați, că *Femke* (felvidéki magyar közmüvelödési egyesület), societatea de maghiarisare din Nyitra s'a adresat societăților noastre pe acții printr'un apel, în care le cere ajutor din venitul lor destinat spre scopuri culturale. Și încă are nasul de a se lăuda în acest act cu *succesele* ce le arată pe terenul maghiarisărei Slovacilor!

Asta totuși e prea mult! Sĕ ne ceară nouĕ bani spre a maghiarisa cu ajutorul lor! Se vede, că li-s'au tîmpit toate simțĕmintele, și cel moral și ce-'l de rușine.

Dacă nu sĕ sfiesc, prin fraudă și corupție a răpì Nemaghiarilor limba și naționalitatea, măcar de n'ar avè nerușinarea sĕ se laude cu aceasta!

O voce din Berlin. Din capitala imperiului german ni-se scrie, cu datul 14 Febr. următoarele:

„Eminentul profesor dela universitatea de aici, dl *Dellbrück*, s'a ocupat într'o prelegere a sa de Români. Analisând originea popoarelor balcanice, distinsul profesor luă prilej de a combate cu un strălucit succes falsele teorii, provenite — cum sĕ exprima chiar dînsul — mai mult din invențiuni politice, cumcă Românii nu ar fi descendenți ai Romanilor. În prelegerea sa dl Dellbrück a dovedit totodată că Românii se aflau pe teritorul ce locuesc astăzi mult înainte de venirea Maghiarilor, demonstrând aceasta prin atâtea *numiri geografice*, ce au existat înainte de sosirea Ungurilor. În treacĕt dl Dellbrück a atins și proiectul guvernului maghiar de a maghiarisa toate numirile geografice, condamnând aceasta“.

Va sĕ zică voinicia maghiarisărei este condamnată dela catedra celor mai de frunte universități, ear' „știința“ patriotică a dlor Hunfalvy-Réthy nu prinde nicăiri.

Chiria temniței.

Se știe cum redactorul nostru responsabil, dl *Andreiu Balteș*, a scăpat din temnița ordinară a Clujului numai prin grația Monarchului.

Autoritățile ungurești însĕ de atunci necontenit îl prigonesc și pe dl Balteș, și *Tribuna*, sub diferite pretexte.

Mai întâiu 'i-s'a cerut amenda de 500 fl., care ar trebui se cadă și ea în urma grației. Această causă e sub apelație.

Acum îi cer *chiria temniței!*

Nu-'i de glumă. Ungurii nu numai că dețin pe „agitatorii români“, ci le impune sĕ-'și plătească chiria miserabilului cuartir, în care sûnt siliți sĕ-'și petreacă zilele de osândă.

Dl *Balteș* a stat în temnița ordinară din Cluj 289 zile, din 12 Ian.— 27 Octobr. 1897. Acum 'i-se cere sĕ plătească *pentru fiecare zi 10 cr. chirie*, va sĕ zică fl. 28.90.

După-ce însĕ această sumă dela dl Balteș nu s'a putut scoate, căci nu e om cu averi, procuratura pune această datorie în sarcina *Foii Poporului*, care a și primit ieri înștiințare dela primărie, ca sĕ plătească această sumă, căci altfel va fi luată din cauțiune.

Pentru a-'și întemeia această voinicie, procurorul unguresc recurge la un paragraf din *patenta absolutistă, dela 1852.*

Apoi de ce sĕ nu introducă Bánffy față de socialiști censura preventivă, dacă față de noi susține *patentele* din vremea absolutismului austriac, așa de urgisit de Maghiari!?

Rîndul bisericei.

— Pericolul congruei. —

Sub titlul de mai sus *Drapelul* din București se ocupă la locul prim cu proiectul de lege despre salarisarea, sau mai bine zis aservirea preoților.

Arĕtând statul chestiunei ziarul bucureștean încheie astfel articolul seu:

Cetitorii nostri străini, cari au cetit atâtea povești fantastice asupra regimului barbar aplicat în Ungaria Românilor jupuiți de vii, se vor mira aflând despre acest act de solicitudine în care partea leului revine preoților români. Ei vor înțelege, în fine, că statul maghiar are o solicitudine egală pentru toți cetățenii, ori care ar fi cultul sau naționalitatea lor. Însĕ aceiași cetitori străini vor admite ca temeinic justificată, stipulațiunea cuprinsă în art. 7 al proiectului de lege, stipulațiune după care subsidiul sau ajutorul bănesc va fi refusat preoților cari vor fi fost legal condamnați pentru acte de ostilitate contra statului maghiar. Nimic mai just.

Sfântă naivitate maghiară!

Adecă pe cine vor fi voind sĕ amăgească Ungurii când o lege care pe față caută a lovì în biserica ortodoxă română, ei caută sĕ o înfățișeze ca un act de înaltă solicitudine către Români.

Dar' dacă de așa este vorba, cine va cerut asemenea subsidii? Cerut-au preoții și cetățenii români mila maghiară? Nu. Apoi atunci ce căutați sĕ vĕ amestecați în trebile lor bisericești, reservându-vĕ a distribuì ajutoarele după gradul de moralitate al preoților?

Dar' gradul de moralitate este cunoscut: preoții cari vor devenì slujile voastre, vor fi trecuți ca morali; ear' acei cari se vor îngriji de interesele morale și naționale ale Românilor, vor fi taxați de imorali.

Și apoi ce se vorbește de solicitudine? Ce, oare această modică sumă ar da-o Maghiarii din punga lor? Uitat-at ei că Românii sûnt impuși, plătesc dări fiscale de care se folosesc mai cu seamă Maghiarii?

S'ar părea că de când cu visita dela Budapesta, guvernul maghiar sĕ întrece în a întărì legăturile de prietenie cu statul român. În câteva luni douĕ lovituri teribile! Întâia, cu legea asupra numirilor geografice; a doua, cu lovirea bisericei române ortodoxe.

Minunată arvună ne dau vecinii maghiari pentru a cimenta relațiile de bună vecinătate, și după-cum pretind dînșii și de alianță politică.

Tot gândeam că Ungurii vor respecta cel puțin biserica ortodoxă română; dar' nu; ei vor sĕ ne dovedească cu faptele că urmăresc fără abatere desființarea neamului nostru, nimicirea școalei și bisericei române.

Dar' astăzi, ca și în trecut, sûntem siguri că nu le va ajuta Dumnezeu!

Revoluția socialiștilor.

Guvernul nu mai poate de spaima revoluției ce a isbucnit în *Sabolciu* și care — ca o pecingine grozavă — cuprinde tot mai mult teren și devine tot mai amenințătoare.

Alaltăieri, Maiestatea Sa, care se află de present la Budapesta, a primit într'o lungă audiență pe ministrul internelor *Perczel*, care a referat pe larg despre revoluție.

Urmarea a fost, că **Monarchul a subscris decretul, prin care consilierul ministerial Sélley Sándor e numit comisar cu putere discreționară peste comitatele agitate de socialiști.**

Sélley a plecat imediat la locul primejdiei.

Totodată ministrul Perczel a publicat în foaia oficială douĕ ordinațiuni contra socialiștilor. Una declară *ținerea*, fără învoirea autorităților, *a adunărilor poporale* și continuarea adunărilor poporale disolvate — *delict*, care e a se pedepsì cu *15 zile închisoare și amendă până la 100 fl.* Ceealaltă decide imediata publicare, a listei productelor de presă confiscate, — în foaia polițială *Rendori Közlöny.*

Știrile mai nouĕ despre turburări sûnt următoarele:

Alte conflicte sângeroase.

Aproape toate comunele din Sabolciu sûnt inficiate de socialism și sguduite de turburări. Poporația e înarmată cu coase și cu revolvere. Zilele din urmă oamenii au cumpĕrat arme cu sutele.

La *Kis-Várda* și *Mandok*, unde miliție e berechet, s'au întâmplat alaltăieri noue turburări, tot atât de sângeroase ca și cele din zilele trecute.

Țĕranii s'au ascuns după edificii ori **au ridicat baricade**, numai sĕ se poată mai bine apĕra contra gendarmilor, cari veniseră sĕ apere primăria asediată de socialiști. *Rĕsculații au pușcat cu revolverele asupra gendarmilor și a miliției.* **Un husar a străpuns cu sabia pe o țĕrancă.**

La *Czigánd* revoluția a isbucnit de nou. *Țĕranii s'au năpustit asupra miliției.*

Aceasta a rĕspuns cu focul puștilor; **27 de țĕrani au fost greu răniți, ear' unul a fost omorît.**

Gravitatea primejdiei.

Fișpanul Sabolciului, bar. Felitsch Bertheld, a făcut în douĕ rînduri turneuri prin comitat, spre a studia situația. Experiențele ce le-a câștigat, 'l-au determinat sĕ declare, că primejdia e mult mai gravă decât se crede.

În comunele Döghén și Pap poporația amenință pe primar cu moarte. În Thuzsér țĕranii se laudă, că și de moarte sûnt gata.

Dar' cea mai gravă e situaţia în *Eperjeske*, *Bezdéd* şi *Kapocs-Apátics*, unde numĕrul socialiştilor arestaţi e foarte mare, ear' poporaţia mereu se pune în conflict cu autorităţile şi cu gendarmii.

Organisaţia socialiştilor.

Din isvoare sigure se afirmă, că revoluţia e organisată în toată forma. *Socialiştii înşişi sûnt organisaţi între ei.* Au un *preşedinte*, un *primar* şi un *vice-primar*, *cu dreptul de-a pedepsì pe cei-ce nu se supun poruncilor lor.* Contra pedepselor se poate recura la adunările, ce ţin socialiştii în taină.

Se dau două casuri interesante despre exemplara disciplină ce domneşte între socialişti. *Doi socialişti*, unul osândit la 20 fl. amendă, celalalt la o zi închisoare, *s'au supus cu drag pedepsei fără a-mai da recurs.*

Dar' agitatorii socialişti nu se mulţumesc cu atât, ci *deobligă şi la jurămênt pe aderenţi.*

Jurămêntul se face în următorul chip foarte şiret: *Jur, că mĕ supun autorităţilor etc.*; dar' *sub autorităţi sûnt înţeleşi capii socialişti!*

Întinderea socialismului.

Agitatorii socialişti 'şi-au întins munca revoluţionară şi asupra altor comitate. Astfel numĕroase cluburi socialiste agită în mulţime de comune din *Alba-Regală*, *Zombor*, unde a trebuit recuirată deja şi miliţie, şi în *Ungvár*.

Baionetele soldaţilor.

Până acum în comitatul Sabolciu *sûnt mobilisate deja trei regimente de infanterie şi câteva companii de cavalerie*, toate străine, de oare-ce *soldaţii unguri fraternisează mereu cu socialiştii.*

Se crede, că în vederea turburărilor se vor face câteva transferări de regimente.

Goană contra socialiştilor din Budapesta.

Poliţia din Budapesta a pornit o goană severă contra socialiştilor mai fruntaşi. Li-s'au făcut perchisiţii domiciliare, ba câtorva li-s'au confiscat chiar sume de 70—80 fl., deşi socialiştii au dovedit, că pe drept deţin acei bani.

Şeful socialist *Várkonyi*, care într'o vreme a edat o foaie în tovărĕşie cu anarchistul Dr. Schmidt, e ţinut sub continua supraveghere a poliţiei.

Rohonczyade.

Desvĕlirile sensaţionale făcute de deputatul Rohonczy au adus în cea mai mare încurcătură pe Bánffy. Toată lumea aştepta, ca în proxima şedinţă Bánffy sĕ încerce măcar a desminţi spusele indignatului patriot.

Bánffy însĕ, pe cât de puţin meşter în vorbire, pe atât de mare în tăcere, nici nu s'a arĕtat în dietă.

Nime n'a mai pomenit de întreagă afacerea, ba şi ziarele guvernului tac, — adecă vorbesc tot de altceva. Li-a venit chiar bine, în această privinţă, revoluţia socialistă şi desbaterea budgetului ministrului de culte.

Afacerea însĕ nu va rĕmânè baltă. Oposiţia de toate nuansele a luat înţelegere, sĕ înceapă o campanie contra guvernului pe tema aceasta.

Eşirea lui Rohonczy.

Deputatul Rohonczy G. a adresat o scrisoare către preşedintele partidului „liberal" prin care-'i anunţă, că ese din partid.

În scrisoare recunoaşte, că după cele-ce a spus „din convingere politică" nu mai poate rĕmânè în sinul partidului al cărui membru a fost în decurs de 20 ani.

„Din parte-'mi — zice Rohonczy — *ţin păgubitor sistemul de azi*, mai ales în aceste zile critice pentru patrie".

În fine îşi cere, ca om, nu ca deputat, iertare pentru „indiscreţiunea" comisă.

Negoţul cu orduri.

Între oposiţia maghiară s'a stabilit înţelegere, sĕ aducă de nou pe tapet chestiunile sulevate de Rohonczy, mai ales afacerea ordurilor.

Despre spesele electorale se cam ştia şi până acum; deşi nime nu le credea aşa de fabuloase, 3 milioane!

Rohonczy însĕ a expus provenienţa banilor. El a zis, că banii provin dela cei-ce cu prilejul milleniului au primit distincţiuni, orduri şi ranguri, baronîe şi grofie. Toţi acestia au versat sume mari în cassa partidului liberal.

Faptul constitue o gravă vătĕmare a Coroanei. Pentru astfel de gheşeftărîi descoperite mulţi au suferit grave pedepse, atât în străinătate, cât şi în ţeară.

Un atare cas s'a desvĕlit sub guvernul lui Tisza, şi acesta a rupt ori-ce legătură cu cel implicat, Várady Gábor.

Bánffy nu va putè scăpa aşa uşor, pentru-că cel implicat este — el însuşi.

Mai mult! Bánffy a fost interpelat odată în causă, de către deputatul Fenyvessy, şi atunci a declarat, că 270 orduri, ce s'au distribuit sub guvernul seu, s'au dat tot oamenilor meritoşi, şi că afară de taxele legale aceia n'au plătit nimic.

Acum e vorba, sĕ-'l prindă pe Bánffy cu minciuna. Se proiectează compunerea unui registru al tuturor decoraţilor, şi arĕtarea sumei, ce a dat fiecare lui Bánffy.

Vom vedè!

„Nebun!"

Deocamdată guvernul în loc de ori-ce apĕrare face pe Rohonczy „nebun". Toate foile guvernului anunţă, ba, şi celor din Viena li-se telegrafează, că „Rohonczy e greu bolnav".

Da! A spune adevĕrul e boală grea; ear' partidul guvernului e foarte sănĕtos acum. Unicul bolnav a eşit din sînul seu, şi cine ştie nu va ajunge în casa din „Lipot-mező", pentru ca sĕ scape Bánffy de belea.

În Ţeara Ungurească şi la Bánffy toate sûnt cu putinţă.

Procesul Zola.

La începutul *şedinţei a VIII-a* (15 Febr. n.) nu s'au întêmplat neorîndueli, aceasta mulţumită severelor mĕsuri de precauţie luate din partea poliţiei faţă de marea mulţime, ce zi de zi se adună înaintea palatului justiţiei.

Şedinţa a decurs fără evenimente deosebite. Singura sensaţie a fost mărturisirea grafologului *Teyponnier*, care a spus, că un prieten al sindicatului Dreyfus, *Crepieux*, 'i-a oferit 100.000 fr. dacă va lucra în favorul lui Dreyfus.

Crepieux, ascultat şi el, a spus, că afirmaţiile acestea sûnt curate fantasii (?!).

Generalul Gonze, ascultat de nou, a protestat contra insinuaţiilor deputatului socialist *Jaurés*, că consiliul de rĕsboiu ar fi protejat pe majorul Eszterházy, punêndu-'i la dispositie un act secret.

Dintre ceialalţi martori ascultaţi, de notat e numai academicianul *Grimaud*, profesor de academie technică. Acesta a spus, că grafologii, cari au fost pentru vinovăţia lui Dreyfus, au greşit şi că o *revisuire a procesului e inevitabilă.*

La sfîrşitul şedinţei presidentul anunţă, că tribunalul a respins cererea apĕrătorilor de a se asculta martori în chestia desbaterilor secrete, ce s'au urmat în consiliul de rĕsboiu care a judecat procesul lui Dreyfus.

Depărtarea lui Zola dela palatul justiţiei s'a întêmplat fără incidente.

*

Foile din Iaşi vestesc, că *studenţii universitari de acolo*, întruniţi la o adunare generală, au votat următoarea adresă către preşedintele asociaţiei studenţilor din Paris, dl Tissier, şi dlui Drumont, la ziarul *Libre Parole*:

Studenţii români universitari din Iaşi, întruniţi în adunarea generală, protestează depeşa de felicitare adresată lui Zola prin câţiva colegi isolaţi, cari nu-'i representă.

Aceasta ca rĕspuns unei telegrame de felicitare trimisă lui Zola de un grup de şapte studenţi din Iaşi, în numele studenţimei ieşene.

Aforisme politice

— Una la zi. —

Când naţiuni în butul tuturor legăturilor cu care le încinge societatea civilă, sĕ simt sau sĕ cred în posesiunea libertăţei, privesc cu mândrie despreţuitoare la alţii, despre care cred, că nu se află în posesiunea acestui bun fermecat. Conştienţa că posed acest bun le entusiasmează adesea la astfel de concluse şi le fortifică la astfel de întreprinderi, care par'că trec departe peste puterile lor. Ele se înalţă la un entusiasm, care face minuni, pentru-că nu consideră nimic ca minune.

Gentz.

Chestiuni şcolare.

Învĕţătorii şi pomăritul.

Vicarul Maramurĕşului, dl *Tit Bud*, a edat următorul circular:

Stimate domnule învĕţător!

Învĕţătorii sûnt luminătorii poporului, şi ca atari au datorinţă sfântă a promova cultura şi bunăstarea poporului atât în şcoală, cât şi afară de şcoală.

Sûnt convins, ba am şi experiat cumcă învĕţătorii din vicariatul Maramurĕşului îşi împlinesc cu scumpătate datorinţele sale în şcoală, şi har Domnului pe an ce merge sĕ înmulţeşte numĕrul acelora cari ştiu a scrie şi a cetì.

Insĕ timpurile sûnt grele, numĕrul poporului s'a înmulţit foarte, ear' pămênturile din cari îşi scoate poporul hrana de toate zilele nu s'au înmulţit; drept-aceea trebue sĕ aflăm mijloace de câştig poporului. In acest comitat, ca atari mijloace ne stau înainte prăsirea vitelor, stupăritul şi pomăritul. La mijlocul acest din urmă, adecă la pomărit trag acum atenţiunea domnilor învĕţători din vicariat. Am făcut-o aceasta de ani de zile dând celor mai zeloşi învĕţători întru promovarea altoitului şi premii. Scopul 'mi-a fost şi este, ca sĕ se dee poporului un nou mijloc de câştig.

Şi cumcă poamele sûnt un isvor foarte mare de câştig, s'au adeverit în anii acesti trecuţi. In anul 1895 din Maramurĕş s'au vêndut poame în valoare aproape pe 400.000 florini, în toamna anului trecut în valoare de 250.000 fl. şi din sumele acele considerabile o parte mărişoară a dobândit-o poporul nostru.

Dar' cu o sîrguinţă bună şi cu înmulţirea pomilor ar putè fiecare comună a noastră a dobândì anual una—două mii florini şi a avè poame destule şi pentru lipsele casnice.

Insĕ pe popor trebue sĕ-'l conducă, trebue sĕ-'l îndemne şi sĕ-'l înveţe cineva la pomărit şi la altoit. La aceasta în locul întâiu este chemat învĕţătorul. Drept-aceea acum când stăm la pragul primăverei mĕ adresez către d-voastre, domnilor învĕţători din vicariat, şi vĕ rog sĕ îndemnaţi poporul la rĕsădirea şi la altoirea pomilor, şi sĕ staţi în ajutorul poporului altoind în grădinile lui pomii şi învĕţându-'i a tracta cu pomii.

Afară de şcoală, acesta este binele cel mai mare care-'l puteţi face cu poporul şi sûnt convins, cumcă d-voastră din toată inima voiţi binele poporului. D-voastră ştiţi, cumcă doi inşi dintre d-voastră pentru sîrguinţa în altoit şi pomărit au dobândit în anii abia trecuţi premi de stat câte de 100 fl., apoi Magnificul domn Petru Mihályi, ablegat dietal, vĕ dă în fiecare an un premiu de 10 fl. şi unul de 5 fl.

Şi astfel pe lângă binele care-'l faceţi poporului, când unii, când alţii sûnteţi împărtăşiţi şi de premii.

Este constatat, cumcă Maramurĕşul e un ţinut bun pentru pomărit. Avem soiuri de meri, peri şi pruni cari la noi rodesc în abundanţă. Foarte mult atîrnă dela învĕţători ca poporul nostru sĕ se folosească de acest mijloc de câştig. Nu este ocol, nu grădină în care sĕ nu încapă câţiva pomi sau altoi; dar' apoi coline'e cele multe pustîi, cari nu aduc nici un folos, cât de recomandate sûnt pentru a le umplea cu pomi.

Vĕ rog dară nu întrelesaţi nici o ocasie a îndemna pe popor la pomărit. Legile, guvernul ţĕrei şi comitatul au dispus înfiinţarea grădinilor de pomărit şi peste scurt timp în toate comunele vom avè atari grădini. Puneţi-vĕ d-voastră, domnilor învĕţători, în fruntea poporului şi cu ajutorul lui lucraţi acele grădini şi învĕţaţi poporul la pomărit şi la altoit. Italianul zice: că dacă ai pus în vieaţa ta un pom, n'ai trăit înzădar. D-voastră sĕ puneţi mii de pomi, şi nu numai nu veţi trăì înzădar, dar' veţi binemerita binecuvêntarea poporului.

Sûnt comune în cari învĕţătorii nostri au altoit în grădinile poporului mii şi mii de altoi, sûnt vre-o 10 inşi dintre d-voastră, cari sûnt foarte binemeritaţi pentru promovarea pomăritului.

Faceţi aceasta cu toţii, căci cu ţoţii sûnteţi crescĕtorii şi luminătorii poporului, şi Dumnezeu va binecuvênta ostenelele d-voastră.

Ca sĕ putem arĕta publicului celui mare cumcă învĕţătorii din Maramurĕş şi în aceasta privinţă îşi împlinesc datorinţa lor, vĕ rog pe fiecare, ca la adunarea generală a reuniunei noastre, ce se va ţinè în Maiu, în comuna Breb, sĕ aduceţi arĕtările despre pomi meri, peri, pruni — câţi a rĕsădit şi a altoit poporul în primăvară, ear' cari n'aţi putè venì la această adunare sĕ trimiteţi arĕtările acele la mine, ca sĕ le public în foile noastre române şi în cele comitatense. (?!... Red. „Trib.").

D-voastră învĕţătorii din acest vicariat şi până acum aveţi deja un oare-care renume în comitat pentru promovarea pomăritului, ceea-ce se vede şi de acolo, că premiile de stat de câte 100 fl. în două rînduri le-au dobândit învĕţătorii români din Maramurĕş.

Lucraţi şi vĕ osteniţi ca sĕ fiţi lăudaţi nu numai unii, ci cu toţii, şi sĕ promovaţi binele poporului, care va binecuvêata ostenelele d-voastră şi aceasta va fi rĕsplata cea mai frumoasă a d-voastră.

Pe lângă expresiunea stimei mele rĕmân

Sat-Şugatag, la 29 Ianuarie 1898.

Tit Bud m. p.,
vicarul Maramurĕşului.

CRONICĂ

Sibiiu, 17 Febr. n. 1898

Înmormêntarea tinĕrului student în medicină, *Emil Muntean* — după-cum ni-se scrie din Blaj — s'a făcut Luni, în 14 Febr. st. n. O zi de jale a fost pentru Blaj această zi, în care un tinĕr plin de speranţă şi de viitor silit a fost de cruda soarte sĕ-'şi îngroape tinereţele înainte de ce ar fi putut măcar sĕ-'şi validiteze cu succes talentul şi frumoasele-'i puteri. Public numĕros venit-a sĕ-'l plângă şi sĕ-'i dee ultimul onor. Opt cununi frumoase 'i-au împodobit sicriul, dintre cari se distingea cununa predată de colegii sei dela universitatea din Cluj, cari erau representaţi la înmormêntare prin domnii Valer Muste, Toma Vasinca, Aurel Ciato şi Iuliu Chirilă.

La sfîrşitul prohodului, dl Ioan F. Negruţiu, profesor preparandial a ţinut un frumos discurs funebral. Întreg publicul a eruptu în plâns, când dl Negruţiu recită strofe din frumoasa poesie a lui Bolintineanu: „O fată tinĕră pe patul morţei". Sfîrşindu-se discursul, convoiul a plecat spre cimitir. Studenţii dela gimnasiu, internatul de fetiţe, elevii preparandiali, teologii şi un numĕros public mergeau înaintea carului mortuar, lăsând se urmeze părinţii, fraţii şi rudeniile rĕposatului, apoi deputaţiunea studenţilor din Cluj etc.

Excelenţa Sa metropolitul Dr. Victor Mihály, deasemenea a însoţit până la mormênt cosciugul.

La mormênt a ţinut dl Nicolae Ungureanu un frumos şi sentimental discurs în numele teologilor din Blaj; ear' domnul Aurel Ciato a vorbit în numele studenţilor universitari din Cluj.

„O!... dacă ne-am lăsa răpiţi numai de ironia crudă a acestui sfîrşit neaşteptat — zicea oratorul — de câte lacrĕmi nu am avè trebuinţă, pentru-ca sĕ plângem pe acela, care aşa de bine şi de întreg s'a ştiut vîrî în inimile noastre, încât sĕ nu-'l mai putem uita. Dar'... nu ştiu ce fel de sentiment înalt ne şterge lacrĕmile, când privim în adâncul mormêntului deschis. Se pare, că-'i un glas dintr'altă lume, care ne spune, că pe un om, care 'şi-a împlinit cu conştienţiositate datoria, cât timp om a fost, nu ne este iertat sĕ-'l plângem, când la ceruri se ridică. Şi nici nu te-om plânge, prieten scump, ci de câte ori perderea ta vom simţi-o mai adânc, în neţĕrmurita-ne durere, vom înălţa rugăciuni ferbinţi Celui de sus, ca sĕ te aibă în grija lui. Deci mergi cu bine pe calea lungă ce 'ţi-s'a deschis; studenţii universitari din Cluj, îţi zic prin rostul meu din tot tremurul şi cutremurul inimei lor, ultimul „adio!"

*

Procesul alor doi preoţi. Ziarele maghiare mai toate au o notiţă intitulată „*Procesul de presă al Tribunei*". E vorbă de procesul părinţilor *Măneguţ-Runcan*, care era sĕ se pertracteze la 25 Ianuarie a. c. şi care deşi abandonat, totuşi nu s'a finalisat.

Se ştie că dl prot. Mănegut a desistat dela proces. De fapt dl *Ciontea*, fost red. resp. al „Tribunei", avisat despre abandonarea procesului nici nu s'a mai dus la Cluj. S'a dus însĕ acusatul, preotul I. Runcan şi dl T. L. Albini, care era şi atunci deţinut în Alba-Iulia. La pertractare s'a anunţat, că acusatorul nu persistă pe lângă proces. Atunci acusatul a păşit şi el ca acusator contra părintelui Mănegut, pentru un articol din „Tel. Român". Tribunalul a enunţat însĕ, că e târziu, întrând prescripţiunea. Părintele Runcan a însinuat recurs de nulitate, pe care Curia din Pesta 'l-a respins zilele acestea. — Asta ar fi procesul — „Tribunei", de care vorbesc cu o vedită satisfacţie ziarele maghiare.

Noi n'avem nimic, nici în clin, nici în mânecă, nici cu dl Mănegut, nici cu dl Runcan, nici cu întreg diferendul dintre dînşii. Ne repugnează însĕ, ca Români, sĕ vedem doi preoţi români hărţuindu-se şi tîrându-se unul pe altul pe la judecătorii ungureşti cu diferite acuse foarte puţin edificătoare. Ne repugnează cu atât mai mult, că ambii preoţi fiind ai aceleiaşi biserici îşi au forurile lor proprii româneşti, şi n'ar trebui sĕ alerge la străini. De aceea am cerut sĕ se pună odată capĕt acestor veţnice alergări la Cluj. — Ce sĕ vezi însĕ acum? Părintele Runcan ne ameninţă pe noi cu proces de presă, pentru-că am publicat scrisoarea de abandonare a procesului, a dlui Mănegut! Zău, ar fi vremea, sĕ se isprăvească odată aceste certe urîte!

*

Primatele României şi societatea macedo-română Sâmbăta trecută s'au presentat I. P. S. S. Metropolitului-Primat al României domnii V. A. Urechiă, S. Perieţeanu-Buzĕu şi Dr. Leonte, membri ai comitetului dirigent al societăţei macedo-române, şi au remis înaltului prelat diploma de preşedinte de onoare al acestei societăţi. I. P. S. S. Metropolitul-Primat a primit cu bucurie această distincţiune şi a promis, că va da societăţei tot sprijinul.

*

Guvernatorul Cretei. Nici până acum puterile şi Sultanul nu s'au putut uni asupra persoanei de guvernator al nefericitei insule Creta. Candidarea prinţului *George* al Greciei, susţinută de Ţar, se vede, că totuşi e abandonată şi din partea Rusiei. Acume creştinii din Creta au trimis Ţarului o adresă, în care-'i aduc mulţumită pentru candidarea prinţului George. Ţarul le-a mulţumit prin agentul diplomatic rusesc din Candia şi 'i-a asigurat, că întotdeauna se va interesa de Cretani. De prinţul George deci Ţarul nu mai face amintire. Devenind astfel „vacant" postul de guvernator, se fac fel de fel de combinaţii. Rîndul e acum al Sultanului sĕ candideze. Telegramele şi aduc ştiri de candidare. In una se spune, că Sultanul vrea sĕ puie de guvernator pe un anumit *Morell-Bey*, care e de origine Francez, a fost odinioară secretarul lui Rustem-paşa în Londra şi este de mai mult timp în serviciu egiptean. O altă depeşă anunţă, că Sultanul va candida pe majorul *Donath*, care de present e în serviciul Rusiei şi cunoaşte bine stările din Creta. Hotărît însĕ nu sĕ ştie nimic.

*

Guvernul român pentru ţĕrani. Din Bucureşti se anunţă, că în urma exemplului dat de M. Sa Regele Carol prin înfiinţarea orfelinatului Ferdinand, ministrul domeniilor pregăteşte un proiect de lege pentru crearea de colonii şi orfelinate agricole.

*

Duelgii graţiaţi. »*Brassoi Lapok*« aduce ştirea, că M. Sa a iertat fişpanului Maurer al Braşovului pedeapsa de două zile închisoare de stat, la care a fost condamnat în afacerea duelului ce a avut cu Lutz Korodi, fost redactor la „Kr. Ztg". Totodată a iertat şi pedeapsa de câte o zi închisoare de stat, la care au fost condamnaţi secundanţii fişpanului, Harmath şi Dr. Pap Árpad.

*

Pázmándy... calumniator. Într'o foiţă publicată în „Magyarország" voyagerul Pázmándy a bănuit pe o cântăreaţă italiană din Budapesta, că ar fi fost în.. haremul Sultanului. În urma acestei bănuieli îndrăzneţe, cinci Italieni din Budapesta declară prin foi, că Pázmándy e un — calumniator ordinar!

*

Un oficer de honvezi pălmuit. Cetim în „Trib. Pop": La balul Crucei Roşie ţinut în Aradul-nou, fisolgăbirĕul Petko Zoltán a pălmuit pe oficerul de honvezi Antal Imre. D'acì duel. Oficerul însĕ a păţit-o şi pe teren. După-ce s'au schimbat trei gloanţe fără nici un resultat, combatanţii au urmat lupta cu săbiile. Oficerul a rĕmas grav rănit la cap şi la braţul drept. Contra acestui oficer a făcut de astfel arĕtare şi d. V. Mangra, care arată în hârtia către ministru că oficerul a avut o atitudine provocătoare faţă de d-sa, strigându-'i în restaurant cuvinte insultătoare. Se vede însĕ, că la Aradul-nou oficerul 'şi-a dat de doctor!

*

Arta română în străinătate. La Paris se prepară pentru concertul dela Châtelet o simfonie, compusă de tinĕrul artist român George Enescu. Abia de 16 ani, Enescu s'a impus deja în lumea musicală franceză. Ziarele îi aduc elogii, ear' „Figaro" îl recomandă, citând părerile lui Massenet şi Saint-Saens asupră-'i. Massenet a zis: „N'are nici 20 de ani şi orchestrează partituri ca un bĕtrân". Saint-Saens a zis: „Produce mus'că, cum produce mĕrul flori".

*

200 jertfe ale difteritisului. Din *Arad* se anunţă, că în comuna *Soborşin* difteritisul bântuie atât de grozav, că abia în câteva zile a secerat aproape 200 vieţi de copii.

*

Un proces monstru s'a pornit contra unui jude cercual ungurese, Szakál Pál din Berettyó Ujfalu, care tratează foarte rĕu din oficiu. Peste 50 de acusaţii s'au ridicat contra lui la tribunalul din Gyula. Între altele, judele e acusat de *falsificare de acte*, de *defraudare*, *de abus de putere* etc. Actul de acusă se extinde pe *110 de pagini*. Sûnt citaţi pentru proces vre'o 120 de martori.

*

Viceşpan — sinucigaş. Viceşpanul Maramurĕşului, Ruttka Kálmán, s'a sinucis. Drept motor al faptei se dă compromiterea ce-'l ajunsese pe viceşpan în urma bancrotului băncei poporale din Maramurĕş.

*

Ştiri mĕrunte. Prim-ministrul sêrb Simics petrece de câteva zile la Viena.

— În Bereg-Sárrét notarul local a omorît pe vice notar; ucigaşul a fost imediat arestat.

— La Constantinopol de mai multe zile ninge neîntrerupt şi domneşte ger mare.

— Curtea cu juraţi din Londra a osândit pe lordul Neville, care a falsificat cambii, la 5 ani muncă silnică.

VIEAŢA SOCIALĂ.

Balul studenţilor din Blaj.

Ni-se scrie: În 13 Februarie a. c. s'a ţinut aici balul studenţilor.

Mĕ bucur, avênd fericirea de a da eu raport despre el, când pot constata, că balul acesta se poate înşira între cele mai succese petreceri aranjate până acum de zeloşii studenţi ai gimnasiului nostru.

Pe la 1/2 9 era deja mai plină sala hotelului Univers, a cărei decoraţie cu ocasiunea aceasta încă a dovedit gustul extetic al acelora, cari au obosit pentru înfrumseţarea ei,

Petrecerea a durat cu veselie românească până la 5 ore dimineața.

Cu plăcere constat și aceea, că publicul românesc din loc și jur și acum poartă tot acelaşi interes faţă de tinerimea noastră, ceeace s'a vĕzut atât din numĕrul celor din loc, cât şi al celor străini, cari au participat la această petrecere adevĕrat românească, încurajând prin aceea şi pe viitor pe bravii noştri studenţi.

Pentru succesul petrecerei fie destul sĕ amintesc, că venitul curat destinat pentru ajutorarea studenţilor miseri în cas de morb, s'a urcat peste 150 fl. v. a. **Rip-Rap.**

Petrecerea tinerimei din Cluj.

Universitarii români din Cluj, învită la *serata literară musicală împreunată cu dans* ce se va aranja în 14/26 Febr. 1898, în sala hotelului „Central". Inceputul precis la 8 ore seara. Preţul de întrare: După plac. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiţi de mijloace.

N. B. Programul se va publica mai târziu prin ziare şi se va distribuì seara la cassă.

Din Bozoviciu.

Casina română din Bozoviciu învită la „petrecerea cu joc" în 24 Febr. ce va aranja st. n., în localitatea sa proprie. Preţul de întrare pentru membri 40 cr., nemembri 50 cr. de persoană. Inceputul la 8 ore seara. Suprasolvirile marinimoase, adresânde către presidiul casinei, se primesc cu mulţumită.

Producţiune în Bistra.

Producţiune teatrală împreunată cu cântări şi joc se va ţinè Duminecă, în 20 Februarie st. n. a. c., în sala ospĕtăriei dlui Becker în Bistra. Începutul la 7 ore seara. Preţul întrărei: de familie până la 3 membri 1 fl., de persoană locul I. 50 cr., locul II. 30 cr., parter 20 cr. Venitul curat este destinat pentru procurarea de cărţi elevilor săraci. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică. Program. „Cinel-Cinel", vodevil într'un act de V. Alexandri. Persoanele: Pitarul Sandu, boier de 50 ani: Nicolau Duşa. Smarandiţa, nepoata lui: Carolina Balea. Tincuţa, verişoara Smarandiţei: Sabina Barsu. Florica, tinĕră ţerancă: Linuţa Poşogan. Graur, ficior boieresc din Moldova: Iosif Marcu. Dame, ţerani, ţerance, lăutari.

Cântări: „Vino lele"; „Moţul la drum"; „Boboţele şi inele", coruri de I. Vidu, executate de corul din Bistra.

Din Sredigtea.

Un concert împreunat cu teatru se va aranja Dumineca, în 25/27 Februarie 1898, în sala de învĕţămĕnt conf. gr.-rom. de către tinerimea plugarilor din *Sredistea-mică*, sub conducerea dlui învĕţător Alexandru Andreiu. Programa: I. *Concertul.* „Dorule o dorule", cor mixt de Magdu. „Osteanul român, cor mixt. „Ţiganul la poarta raiului", monolog, pred. de George Dima. „Foaie verde tiriplic", cor mixt de Magdu. „Baba Aughelușa", monolog pred. de Aurel Muntean. „Trecui valea", cor mixt. II. *Teatru.* „Vlăduţul mamei", comedie într'un act de Lupescu. Persoanele: Savasta: d-şoara Maria Muica. Vlăduţ, fiiul ei: dl Alexandru Andreiu. Moş Eftimie: dl George Jumanca. Smarandiţa, fiica lui: d-şoara Emilia Popoviciu. Cuconul Costică: dl Simion Jumanca. Un ţeran: dl Arsenie Raicu. După producţiunea se va juca „Căluşerul" apoi dans. Intrarea de persoană: pentru şezut locul I. 50 cr.; locul II. 35 cr.; locul III. de stat 20 cr. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat în favorul corului.

ECONOMIE.

Revistă economică.

IV.

(Urmare şi fine).

Producţiunea de mĕtasă în 1897, în toată Europa a fost mai mică decât cea din anul 1896. Producţiunea din Ungaria s'a desvoltat mult în 18 ani de când s'a început a se cultiva vermii de mĕtasă la noi în ţeară. Căci până când la 1879 abia se ocupa cu nutrirea vermilor 1058 familii din 71 comune, producênd 10.131 chlg. mĕtasă, pentru care au primit 110.062 fl., în 1897 s'au ocupat cu creşterea vermilor de mĕtasă 108.750 familii din 2734 comune, producênd 1,334.138 chlg. mĕtasă, pentru care s'a plătit suma de 11,746 861 fl. 71 cr. Această sumă de aproape *12 milioane florini* s'a împărţit cu deosebire celei mai sărace clase a populaţiei.

*

Iubileul cărbunilor de peatră. Înflăcărat iubileu se proiectează în anul acesta. Anume după unele cercetări din Belgia s'a constatat, că numai în secolul XII. s'au întrebuinţat pentru prima-oară în Belgia cărbunii pe peatră ca material de foc. În scrierile vechi cărbunii sûnt numiţi „terra nigra". In Francia abia dela anul 1320, în statele americane dela 1500 numai se întrebuinţează cărbunii de peatră. Specialiştii belgieni au hătărît, că din incidentul împlinirei alor 700 ani dela descoperirea cărbunilor sĕ se aranjeze o splendidă sĕrbare, la care vor învita toate statele europene.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului".

Împărţire de seminţe.

Vestim prin aceasta pe toţi membrii *„Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului"*, că subscrisul comitet a luat hotărîrea de a împărţì în primăvara a. c. între membrii Reuniunei şi în *mod gratuit* sămênţă de *trifoiu*, de *napi*, de *nutreţ* şi de *luţernă*, cum şi sĕmênţă de *cânepă italiană.*

Cererile sĕ se adreseze subscrisului comitet până cel mult la 1/13 Martie.

Membrii împărtăşiţi în anii trecuţi cu sĕmênţuri sûnt rugaţi a ne face raport despre modul de purcedere la prăsirea plantelor amintite şi despre resultatul recoltei.

Totodată amintim de pe acum, că nemembrii nu pot reflecta la beneficiul de a fi împărtăşiţi cu seminţe în mod gratuit, dar' comitetul se angajează a procura seminţe bune şi mai ieftine pentru ori-cine 'i-se va adresa în sensul avisului, ce-'l vom publica după-ce ne vom fi câştigat dela firme acreditate o consemnare a preţurilor.

Sibiiu, 9 Februarie n. 1897.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului".

D. Comşa, preş. *V. Tordăşianu*, secretar.

Tribuna Literară.

Şcoalele din Blaj.

— Studiu istoric —

de

Prof. Nic. Brânzeu.

*

Studiul acesta a fost premiat, ca tesă de licenţă, de consiliul universităţei din Bucureşti.

*

Capitolul IV.

Curentul naţional în şcoalele Blajului.

1830—1848.

(Urmare).

Încercările lui Iosif II. de a germanisa totul, la Maghiari a avut un efect cu totul contrar. Încep şi ei de acum înainte a se interesa de limba lor naţională. Începutul e greu, dar' în curênd se naşte un entusiasm din cele mai mari, care trece repede într'un şovinism respingĕtor.

Puţini faţă cu marea majoritate a naţionalităţilor ei sĕ vĕd ameninţaţi în existenţa lor. Privilegiile de clasă şi de rassă, în urma revoluţiunei franceze, simţiau că au sĕ se ducă, şi de aceea căutau un alt mijloc de a-'şi păstra stăpânirea Transilvaniei. Acest mijloc îl găsiră în *maghiarisare.* Maghiarisarea o urmăresc cu multă stăruinţă mai ântâiu prin *şcoalele lor.* Românii — afară de Blaj — neavênd alte şcoale, se bucurau că pot sĕ urmeze şi la şcoalele ungureşti. Acì învĕţând istoria ungurească şi auzind atâtea laude la adresa naţiunei maghiare, se dedau binişor cu această limbă şi o vorbesc apoi chiar şi după întoarcerea dela studiu. Se simţiau mulţi mândri, că posed această limbă, parte fiindcă era limba nemeşilor, parte fiindcă sperau, că cu ajutorul ei vor putè sĕ ocupe funcţiuni mai mari în stat. Ori-cum însĕ pe la sfîrşitul vieţei Episcopului Bob limba maghiară se încuibase şi în Blaj şi mai ales la seminarişti. Acest lucru nu putea sĕ fie decât spre desonoarea Românilor şi în special a Blajului. Mania de a se folosì de limba maghiară era aşa de mare, încât se întroduse câtva timp ca limbă protocolară şi la consistorul din Sibiiu. Situaţiunea aceasta era cu atât mai dureroasă, cu cât încă limba maghiară nu era impusă ca *obligătoare.*

Dar' nici oposiţia nu întârzià a se arĕta. Un cât de puţin bun simţ putea sĕ vadă, că pe acest povîrniş curênd sĕ ajunge la prăpastie. *Timoteiu Cipariu* încă la 1829 introduce *filosofia* germană în şcoalelele Blajului şi reluând firul studiilor limbistice, începute de Clain şi Maior, deschide un nou câmp de activitate, introducênd pe Blăjeni în literatura mai nouă europenească, necunoscută în Blaj până la acest timp.

La 1831, gimnasiul Blajului primeşte şi învoirea de a se completa în liceu, după-cum era la Cluj. La 1834 deja erau 4 profesori dintre cei mai distinşi, cari propuneau numai în liceu. Românii ne mai avênd trebuinţă a alerga la şcoalele ungureşti pentru a-'şi lua diploma de maturitate, ei se concentrează în liceul Blajului, care face progrese în toate direcţiile.

Cultivat era mai ales în acest timp sentimentul naţional şi patriotic. Deja dela 1831 vestitul *Simion Bărnuţiu* propune junimei: *Dreptul naturei*, învĕţând-o a stima şi apĕra onoarea şi demnitatea naţională. Românii încă nu auzise până atunci despre drepturile ce-'i dă firea şi dumnezeirea fiecărei naţiuni şi fiecărui om de a se desvolta după aptitudinile sale.

Acest *curs de drept* augmentat încă şi cu un *curs de filosofie* completează satisfacerea unor trebuinţe de prima ordine. *Simion Bărnuţiu* din îndemnul şi pe rĕspunderea sa încă dela 1834 întroduce în liceu *limba naţională* ca limbă de propunere, în locul celei latineşti. De acum înainte se începe o nouă eră pentru acest liceu; el devine românesc în toate şi în tot.

Cursurile lui Bărnuţiu erau sorbite cu entusiasm indescriptibil de tinerimea, care se simţea mândră, că şi în limba ei naţională se pot preda chestiuni de *filosofie* şi *drept.* Bărnuţiu traduce în româneşte toată filosofia lui *Krug* şi puse astfel la disposiţia tinerimei un isvor bogat de meditare şi gândire. Acest exemplu e imitat şi de alţi profesori.

Cipariu traduce în româneşte opuri teologice din toate ramurile. Deja de pe la 1829 începe a se scrie cu litere latine la consistorul din Blaj şi preoţii din gremiu scoţênd *blagoslovenie* şi *norodul*, încep a *»binecuvênta poporul«.*

Profesorul *I. Rusu* propunea pe acest timp istoria universală şi cu aceasta şi *istoria naţională*, cu mult spirit şi cu multă căldură. Profesorul teologic *Demetriu Boer* propunea *Dreptul* canonic şi dreptul particular al bisericei rĕsăritene, tot în limba românească. De acum înainte şcoalele Blajului întră pe adevĕrata cale şi se fac vrednice de misiunea civilisătoare ce au avut în mijlocul poporului român. Vestea numelui lor sboară departe şi de pretutindeni aleargă la isvorul de lumină şi vieaţă, fiii sĕrmanului popor. (Va urma).

Informaţiuni.

„Şcoala Modernă", nr. 17, are următorul cuprins: Criteriul notelor, de Valeriu Hulubei. — O colecţiune didactică, de Colnicul. — George Chiţu, de Th. D. Speranţă. — 24 Ianuarie, de Lupu. — Organisarea învĕţĕmêntului în Bavaria, de Dr. T. Dicescu. — Educaţiunea germană, după Michel Bréal, de traducĕtor. — Ştiri şcolare. — Cărţi noue. — Anunciuri.

Bibliografie.

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe anul 1898. —

— Voci din presă. —

Liga Română.

„Dintre multele călindare ce se publică pe fiecare an în Transilvania, acesta este **de astă-dată**, fără îndoială, **cel mai bine întocmit.** În afară de partea calendaristică, el cuprinde o mulţime de notiţe interesante despre instituţiunile româneşti de peste munţi, o bună alegere de mici nuvele, povestiri, poesii etc. *de ale celor mai buni scriitori români*, apoi biografii de ale bărbaţilor fruntaşi ai poporului român de acolo, *o înregistrare foarte bine făcută despre întêmplările mai marcante în chestia naţională* în curgerea anului trecut, precum şi o serie de sfaturi bune în ale economiei.

„Acest călindar poate fi astfel privit ca un **„Almanach"** al relaţiunilor culturale româneşti de peste munţi şi *este indispensabil pentru toţi cei-ce urmăresc cu interes desvoltarea Românilor din Transilvania.*

„Moda ilustrată". Atragem atenţiunea stimatelor dame române la ziarul de modă ce apare în *Bucureşti* sub titl l *Moda ilustrată, în fiecare Sâmbătă.* Acest ziar cuprinde tot ceea-ce cuprind ziarele de modă străine, şi pe lângă aceea mai oferă şi lectură beletristică românească, instrucţiuni de tot felul pentru dame şi lucruri de distracţie.

Preţul abonamentului e: un an 13 lei, $^1/_2$ an 6.50, $^1/_4$ an 3.50 lei.

Astfel *Moda ilustrată* concurează cu succes în toate privinţele cu jurnalele de modă străine, şi credem că de acì încolo damele române nici nu se vor abona la alt jurnal de modă, decât la *Moda ilustrată.* A se adresa la administraţia ziarului, în Bucureşti, Pasagiul Maca.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNA"

editată sub auspiciile şi din însărcinarea „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român" de

Dr. Corneliu Diaconovich,

prim-secretarul „Asociaţiunii".

A apărut fasc. VI., pag. 473—568, care cuprinde peste 1100 articole, adecă aproape întreg restul titlilor cu iniţiala B. (Beurnonville—Brândză).

Acest fascicol sĕ distinge faţă cu cele premergĕtoare prin bogăţia extraordinară a materiilor de interes special românesc. Astfel găsim aici între art. geografice: Bicazl Bihor, Bistriţa, Blaj (ilustr.), Bocşa, Botoşani ilustr.), Brad, Brăila (ilustr.), Bran etc., ear' în materie istorică rom.: Bogdan si Bolovenhe (de D. Onciul), Bogomilii (de M. Străjan), Bonfinius şi Bornemisza (de I. M. Moldovan), Brancoveanu etc. Cu deosebire bogat este materialul biografic rom., din care amintim art. Bianu, Bibescu, Blajovici, Blaramberg, Bob, Bodnărescu, Boerescu, Bogdan, Bohăţiel, Bojadji, Boiu, Bojinca, Boliac, Bolintineanu, Bologa, Borgovan, Bosco, Bosian, Bota, Brailoiu, Bran, Branişte, Brândză etc. Dintre celelalte articole mai însemnate remarcăm: Biblioteca (B. le rom.; de Rădolescu-Motru), Boalele mentale (Dr. Sutzu), Bocet (M. Străjan), Bordeiu (Dr. I. Felix), Botanica, Inst. bot. şi Grăd. bot. (M. Vlădescu). Aşezĕmintele Brancoveneşti etc. În fine mai amintim art. Boemia (Urban-Iarnik). Ilustraţiunile (executate de renumita firmă Angerer et Göschl în Viena), sûnt foarte frumoase. De interes deosebit sûnt: Catedrala, metropolia şi institutele culturale din Blaj, Inst. botan., florăriile şi planul grădinei botanice din Cotroceni, liceul şi bis. Sf Gheorghe din Botoşani, planul portului şi un tablou al docurilor din Brăila, Aşezĕmintele Brancoveneşti din Bucureşti, apoi mai multe ilustr. de zoologie (Blennius, Bison), etc.

Acest cuprins bogat al unui singur fascicol, cu toate-că n'am amintit nici a 20-a parte a articolelor, ne dă o icoană destul de elocuentă pentru aprecierea însemnătăţei deosebite şi a dimensiunilor uriaşe ale acestei intreprinderi, unice în literatura română.

Amicii progresului cultural al poporului nostru trebue sĕ simtă o satisfacţie deosebită, vĕzênd că o asemenea publicaţiune s'a putut realisa la noi fără nici un sprijin extraordinar, numai prin munca perseverantă şi desinteresantă. Este îmbucurător îndeosebi, că literatura noastră în butul greutăţilor incomensurabile, ce le întimpină o asemenea lucrare, a putut face în ramul literaturei enciclopedice un început atât de mulţumitor.

Fascicolul VI., faţă cu cele premergĕtoare denotă un nou şi însemnat progres; el arată că direcţiunea Enciclopediei, trecută peste greutăţile începutului, înaintează cu paşi tot mai siguri în realisarea uriaşei sale intreprinderi.

Din avisul publicat în fruntea fascicolului amintim, că direcţiunea, renunţând la conlucrarea acelor autori, cari până acum nu 'i-au trimis manuscriptele la timp şi prin aceasta au împedecat înaintarea mai repede a publicaţiunei, ear' editorul instalând o tipografie proprie pentru Enciclopedie, cu începere dela Anul-Nou fascicolele se vor putĕ publica la intervaluri de 6 sĕptĕmâni.

Abonamentele se fac la librăria *W. Krafft* din *Sibiiu*, ear' pentru România la libr. *Müller & Storck* în *Bucureşti*, şi se primesc numai pentru publicaţiunea întreagă (30 fasc. = fl. 30. — sau lei 75.—); preţul de prenumerare se poate plătì însĕ şi în rate pentru câte 5 sau 10 fascicole, a fl. 1.—, resp. lei 2.50 totdeauna anticipativ. *Abonaţilor li se trimit numai fascicolele plătite înainte.*

Sosiţi în Sibiiu.

În 17 Februarie n. 1898.

Hotel *„Impĕratul Romanilor"*: I. Wenzlik, major din Alba-Iulia; Thulner, preot din Dobârca; I. Kornfeld din Praga, B. Krauss, voiagiori, B. Zucker, oficial de bancă, G. Petti, antreprenor, A. Weiss, din Budapesta L. Fried, Pintschoff din Viena, F. Walther din Mediaş, comercianţi.

Hotel *„Meltzer"*: Maria Popoviciu, privatieră, G. Roth, comerciant din Braşov; C. Roşca, negutĕtor de vite din Szileny; N. Vidrighin, negutĕtor din Rĕşinari.

Hotel *„Habermann*: A. Albertus, voiagior din Odorheiu.

Teatru orăşenesc în Sibiiu.

Vineri 18 Februarie. n.

Beneficiul domnului R. dell Zopp.

Don Cesar.

Operetă în 3 acte, de Delinger

Începutul la 7 ore seara.

„Tipografia", soc. pe acţiuni, Sibiiu.

Numeri singuratici din

„Tribuna"

în Ploeşti

se găsesc de vênzare, cu 20 bani, la

Librăria G. Cârjean.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 15 Febr. n. 1898.

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilo dela	până
Grâu						
Bănăţenesc vechiu	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
Grâu dela Tisa „	75	12 60	12 70	76	12.80	12.85
Grâu „ Pesta „	75	12.55	12 65	76	12.75	12.80
Grâu de Alba-Reg. „	75	12 65	12.75	76	12.85	12 9
„ „ Bacica „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
Grâu ung. de Nord „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—

Sĕminţe, vechi ori noue	Soiul	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr dela	până
Sĕcară		70—72	8.80	8 85
Orz	de nutreţ	60 62	6 50	6.80
„	de vinars	62 - 64	7.—	7 50
„	de bere	64—66	8 —	9 50
Ovĕs	—	39 - 41	6 45	6 80
Cucuruz (porumb)	bănăţ.	—	5 20	5 25
„	de alt soiu	—	5.15	5 20
Meiu		—	12.50	13 25
Hrişcă		—	4.80	5 10

Marfă pe termin		Bani per 100 chilogr.	Marfă per 100 chilogr.
Grâu	Sept.-Oct.	—.—	— —
„	Mart.-Apr.	12 —	12 62
Cucuruz	Main-Iun.	5.30	5 32
„	Iulie-Aug.	—.—	—.—
Ovĕs	Mart.-Apr.	6 45	6 47
„	Oct.	—.—	— —

Producte diverse	Soiul	dela	până
Săm. de trif.	Lucernă ungurească	—.—	—.—
„	roşie	—.—	—.—
Oleu de rap	rafinat	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	56 —	56 50
„	dela ţeară	—	—
Slănină	svêntată	—.—	—.—
„	afumată	56 50	57 50
Sĕu		—	
Prune		—.—	—.—
Lictar	slavon, nou	—.—	—.—
„	bănăţenesc	—.—	—.—
Miere	brută	—	—
„	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—

Cursul pieţii din Sibiiu.

Din 17 Febr. n. 1898.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.47	vênd.	9.51
Lire turceşti	„	10.65	„	10.70
$^1/_2$ Imperiali	„	9.40	„	9.45
Ruble ruseşti 100 à	„	126.75	„	127.50
Galbeni	„	5.61	„	5.67
Napoleon-d'ori	„	9.49	„	9.54
100 Marce germane	„	58.45	„	58.80

Bursa de Budapesta.

Din 15 Februarie n. 1898.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	—.—
„ ung. val. cor. 4%	100.25
Imprumutul căilor ferate ung.	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	102.—
Bonuri rurale ung.	98.—
„ „ croate-slavone	99.—
Obligaţinnile desp. regaliilor	101.50
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	140.—
Renta de hârtie austriacă	102.50
„ de argint austriacă	102.25
„ de aur austriacă	123.50
Losuri austriace din 1860	160.25
Acţiunile băncei austro-ungare	955.—
„ „ de credit ung.	—.—
„ „ de credit austr.	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului de credit şi economii „Albina"	102.—
Argintul	5.7[illegible]
Galbeni împĕrăteşti	5.67
Napoleon-d'ori	9.52
Mărci 100 imp. germane	58.75
London 10 Livres sterlingi	120.10

Bursa de Viena.

Din 15 Februarie n. 1898.

Renta de aur 6%	—.—
„ „ „ 4%	122.20
Renta ung. v. c. 4%	100.—
Imprumutul căilor ferate ung.	122.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	101.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	121.60
Bonuri rurale ung.	98.—
„ „ croate-slavone	199.—
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	150.—
Renta de hârtie austriacă	102.45
„ „ argint austriacă	101.80
„ „ aur austriacă	123.30
Losuri austriace din 1860	160.25
Acţiunile băncei austro-ungare	955.—
„ „ de credit ung.	—.—
„ „ de credit austr.	—.—
Argintul	5.70
Galbeni împĕrăteşti	5.67
Napoleon-d'ori	9.53
Mărci 100 imp. germane	58.77
London 10 Livres sterlingi	120.10

Bursa de Bucureşti.

Din 3 Februarie v. — 4 ore p. m.	Cassa
Renta rom. per 1875 5%	100
Renta română amort. 5%	97
Renta (Schuldverschreib)	09
Oblig. de stat C. F. R. 6%	—
Renta rom. Rural. conv.) 6%	100
Imprumutul municipal 5%	97
Scrisuri func. rurale 5%	—
„ „ „ 7%	—
Idem urbane 7%	—
„ „ 6%	102
„ „ 5%	87
Banca Naţională (100 lei vĕrs. intr.)	1468
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vĕrs.)	420
Soc. de Asig. Naţ. (200 lei vĕrs).	467
Soc. rom. de reasig.	118
Soc. rom. de con. (250 lei vĕrs.)	106
Oblig. Cassei Pensiunilor	280
Agio	—
Schimb:	
Londra 3 luni	—
„ cek	—
Berlin 3 luni	—
„ cek	—
Viena	—
„	—
Agio	—

Pentru redacţie şi editură responsabil: Andreiu Balteş.
Proprietar: Pentru „Tipografia", societate pe acţiuni: V. H. Dressnandt.

Mătasă Henneberg

(HENNEBERG-SEIDE)

— veritabilă numai dacă e procurată din fabricile mele —

neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vărgată, carè, Damaste etc. (cam 240 dif rite calități și 2000 diferite colori și desemnuri etc.

Pentru haine și blouse din fabrică. Privaților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[235] 6 50 (În Elveția porto postal e duplu).

Fabricile de mătasă ale lui G. Henneberg în Zürich,

(liferant de curte c. și r.)

„SOMEȘANA“,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII ÎN DEJ.

Convocător.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Someșana“ din Dej, prin aceasta se învită în sensul §-lui 16 din statutele institutului la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 28 Februarie st. n. 1898, a. m. la 10 ore, în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportarea direcțiunei și comitetului de revisiune despre gestiunea anului 1897.
2. Decidere asupra distribuirei profitului curat.
3. Exmiterea alor 2 membri pentru verificarea protocolului.

Domnii acționari sûnt rugați a observa condițiunile §§-lor 18, 19 și 20 din statutele institutului.

Dej, la 12 Februarie 1898.

[555] 1—1 **Direcțiunea.**

Contul bilanțului.

Active.

Cassa în numĕrar	9670	62
Cambii de bancă . . . . 213100.—		
„ cu asig. hipot. . . 224192.—	437292	—
Împrumut hipotecar	62581	—
„ pe obligații	10352	50
Efecte	6329	—
Bon în Giro-conto	3633	—
Capital	5854	84
Debitorii	8903	70
	544616	66

Pasive.

Capital	100000	—
Depuneri	201833	14
Fond de reservă	24961	60
„ special de reservă	489	30
„ scopurilor culturale	570	80
„ de pensiune	9795	83
Reescompt	182588	50
Dividendă	317	10
Creditorii	2075	42
Interese anticipate pe 1898	7865	39
Profit transpus . . . . 395.—		
Profit curat 13724.58	14119	58
	544616	66

Contul profit și perdere.

Eșite.

Interese:			
după depunere	9644.47		
„ reescompt	12354.52		
„ fond de reservă	961.60		
„ „ „ pensiune	556.35	28516	94
Spese:			
Salare și marce de presență	6107.20		
Chirie	400.—		
Spese de birou, tipărit. și porto	1430.01	7937	21
Dare:			
directă și comun.	3102.76		
după depuneri	964.44	4067	20
Competență de timbru		197	38
Abscrieri		445	—
Profit curat		14119	58
		50283	31

Întrate.

Interese:			
dela cambii	31631.71		
„ împrumuturi hipot.	4479.33		
„ „ pe obligații	768.85		
„ efecte de întârziere și competență	13008.42	49888	31
Profit transpus		395	—
		50283	31

Dej, la 31 Decemvrie 1897.

Dr. T. Miháli m. p., director executiv. **S. Rus** m. p., secretar.

Direcțiunea:

D. Vajda m. p., președinte. **Ioan Welle** m. p. **Gregoriu Pușcariu** m. p. **T. Herman** m. p. **F. Hatosu** m. p. **S. Rus** m. p. **Dr. V. Ramonczai** m. p.

Examinând conturile de mai sus le-am aflat exacte întru toate.

Dej, în 12 Februarie 1898.

Comitetul de supraveghere:

A. Cosma m. p. **I. Lissai** m. p. **Dr. G. Tripon** m. p. **Dr. A. Popu** m. p. **Mateiu Popu** m. p.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu.

Toate scrierile

profesorului Dr. Weigand despre Români

se găsesc de vênzare la „Librăria“ noastră cu prețurile originale. Astfel:

1. „Die Aromunen“, (Macedo-Românii).
   Vol. I. „*Land und Leute*“, cuprinde descrierea călătoriei profesorului Weigand pe la Românii din Macedonia, interesantă pentru ori-care Român, care sĕ interesează de frații sei. O lectură atrăgĕtoare și pentru nespecialiști. Volumul de 334 pag., cu 9 ilustrațiuni frumoase și cea mai perfectă carte etnografică costă . . . . . fl. 6.20
   Vol. II. (*Volkslitteratur*), cuprinde literatura poporală, versuri și povești, cu traducerea germană și un lexicon, 386 pag., costă . . . . . fl. 5.—
2. „Vlacho-Meglen“, o cercetare etnografică-filologică; volum de 80 pag., cu 4 ilustrațiuni, fototipíe, costă . . . . . fl. 2.25
3. „Die Sprache der Olympo-Wallachen“, cu o introducere despre popor, volum de 144 pag., costă . . . . . fl. 1.85
4. „Rapoartele anuale despre seminarul filologic român din Lipsca“, conținênd lucrările dlui profesor Weigand și ale elevilor sei despre Români:
   „*Primul raport*“, (1894) de 157 pag. costă . . . . . fl. 1.85
   „*Al doilea raport*“, (1895) de 224 pag. costă . . . . . „ 2.80
   „*Al treilea raport*“, (1896) de 332 pag. costă . . . . . „ 3.80

Cartea de sub nrul 1, vol. I. e pentru toți Românii inteligenți; celelalte se recomandă bărbaților de specialitate. Toate sûnt scrise de sine înțeles, în limba germană.

Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

De vêndut

în condițiunile cele mai avantagioase

o prăvălie de fer și băcănie

care există de 20 ani, în provință, cu un mare cerc de mușterii.

Informațiuni mai detailate dă: agentura domnului [554] 1—3

Samuel Marschall (Piața-mică).

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

Insoțiri de consum, de vênzare, de vilieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Ediția a V-a.

Traducere autorisată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

(280 pagini mari).

Cartea costă *80* cr. (cu porto postal *90* cr. recomandată *1* fl.) și se poate cumpĕra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiiu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu.

Luptele Românilor.

Articoli istorici-politici

de

Doctor Romanus.

Broșură de 120 pag. cuprinzênd 16 excelenți articoli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de actualitate.

Prețul 50 cr.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu

Cartea Stuparilor săteni

de

Romul Simu, învĕțător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunei rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învĕțător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se rocomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu se află de vênzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanul.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzênd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

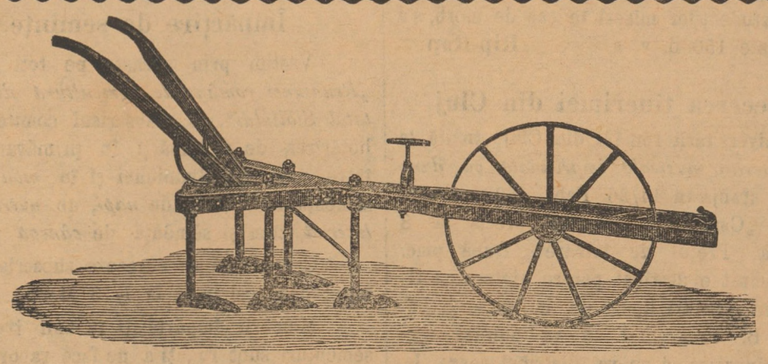

Andreiu Rieger,

prima fabrică ardeleană pentru mașini agricole și turnătorie de fer,

Sibiiu. [559] 1—8

Recomandă fabricatele sale probate și premiate totdeauna cu primele premii:

Instrumente de arat și de cultivarea pământului.

Specialitate: pluguri schimbătoare, mașini de sĕmĕnat cucuruzul (mălaiul), mașini de săpat (corespunzĕtoare mai multor împrejurări).

Mașini de sĕmĕnat grâul, mașini cu gebbel și de mână; mașini de ales grâul, triere, de desfăcut cucuruzul, de tăiat fênul etc.

Cu deosebire se recomandă o mașină nouă și dovedită bună pentru stropirea vițelor contra peronosporei. Prețul 13 fl. bucata.

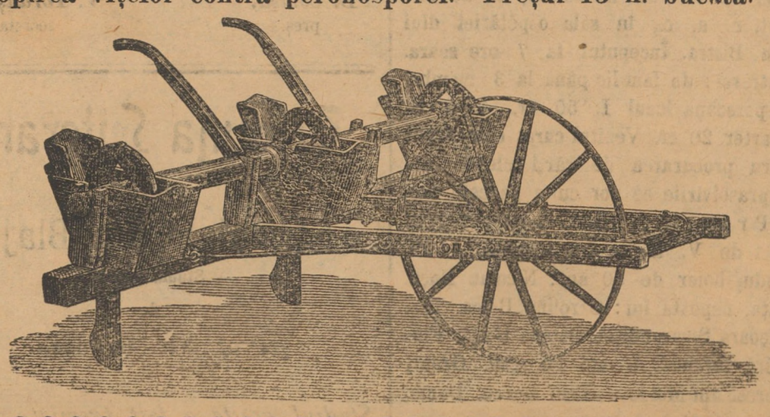

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu.

A eșit de sub tipar:

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Călindarul Poporului

pe anul comun

1898.

Anul XIII.

SIBIIU.

Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Cu șese ilustrațiuni!

Cuprinsul: Călindarul astronomic și bisericesc, cu poveți economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între mĕsurile nouĕ și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — George Coșbuc (schiță literară): „Nunta Zamfirei“, „Noi vrem pământ“, „Murășul și Oltul“ (poveste din popor), „Nemai una!“ (poesie), „Sălcia și plopul“ (legendă din popor), „Rugămintea din urmă“ (poesii) și alte „Poesii scurte“. — „Glume“. — „Mântuirea steagului“ (schiță istorică) de Petru Vancu. — *Ioan Creangă* (schiță literară cu portret): „Povestea unui om leneș“ și „Oltenii din Iași“, „Rostiri, zicători, cuvinte“. — Th. D. Speranță (schiță și douĕ anecdote): „Mama Ungurului“, „Jidanii și hoții“. — *George Pop de Băsești* (biografia cu portret). — „Cât de lungă sĕ fie ziua, tot vine noaptea“, de doamna Columb. — „Castelul din Carpați“ (schiță bibliografică) de *Jules Verne*. — „Rĕvașul nostru“, cronica întêmplărilor de peste an, de Ioan Scurtu cu următoarele portrete intercalate în text: *Iosif St. Șuiuțiu, Ioan Hannia, Dr. C. Lueger*. — Economie: „Despre dări și termine“, „Asigurarea contra focului și grindinei“, „Intinerirea pomilor“, „Poveți“. — „Târgurile din Ungaria și Transilvania“. — „Târgurile din Bucovina“. — „Târgurile (bâlciurile) principale din România“. — „Inserate“.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt. Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.